

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИ ТРУДОВЕ

на гл. ас. д-р Янко Димитров Руменов,

представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” по професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по ... (Теория и методика на физическото възпитание), обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски” в ДВ , бр. 36 от 17.04. 2026 г.

*Изключени са всички статии, които са участвали при защитата на дисертационния труд.

МОНОГРАФИЯ:

1. Руменов, Я. 2023. „Оценяването в подвижни и спортно-подготвителни игри”. Университетско издателство „Неофит Рилски”, 2700 Благоевград, ул. „Иван Михайлов” 66, 2023, 128 ст., ISBN: 978-954-00-0350-4.

В хабилитационния монографичен труд „Оценяването в подвижни и спортно-подготвителни игри“ се разглежда проблемът за оценяването на спортно-техническите умения и знания на учениците от начален етап на основната образователна степен по учебния предмет „Физическо възпитание и спорт” като предлага използването на подвижни и спортно-подготвителни игри като средство за реализиране на по-обективно оценяване.

Факт, че учебния предмет „Физическо възпитание и спорт” заема трето място по учебни часове в началния етап (293 часа), но и че оценяването като елемент от учебния процес често е подценявано, особено когато предметът се води от начални учители многопредметници, а не от специалисти. Обектът на изследването са подвижните и спортно-подготвителни игри като средство, метод и форма на обучение, а предметът — възможността те да изпълняват ролята на оценяващ компонент. Целта е разработване и прилагане на модел за оценяване на спортно-технически умения и знания.

Глава първа разглежда теоретичните основи на обучението в училищното физическо възпитание, същността и ролята на подвижните игри, същността и предназначението на оценяването в образователния курикулум изобщо, и по-конкретно в учебния процес по физическо възпитание и спорт — вкл. историческото развитие на системата за оценяване (от шестобалната система, през премахването на оценката след 1992 г., до действащата система с три компонента: 50% за практически изпитвания с включени теоретични знания, 25% за физическа дееспособност, 25% за други участия).

Глава втора представя концептуалния модел за оценяването на спортно-техническите умения и знания на учениците от начален етап. Изследването е проведено с 96 ученици от трети и четвърти клас в две училища — в Сандански (часовете, водени от тесен специалист) и в София (часовете, водени от началния учител). За всяка от трите задължителни области (лека атлетика, спортни игри, гимнастика) са подбрани по две подвижни игри за всеки клас, с изведени конкретни критерии и показатели (по шест на брой) за оценка на спортно-техническите умения, съобразени с учебното съдържание.

Глава трета представя емпиричните резултати. Разработени са авторски дидактически тестове от по 20 въпроса за проверка на теоретичните знания на учениците, статистически валидирани чрез коефициенти на трудност и дискриминативна сила. Приложен е вариационен анализ, тестове за нормално разпределение (Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk) и Т-тест на Стюдънт. Резултатите показват статистически значима разлика в полза на учениците, обучавани от тесен специалист, спрямо тези, обучавани от начален учител — и по теста за знания, и по спортно-техническите умения. По пол се наблюдава, че момчетата постигат по-високи резултати при лека атлетика и футбол, а момичетата — при скокове, хандбал и гимнастика. Корелационният анализ на Spearman/Pearson показва значителна зависимост между знания и умения ($r = 0,550$ за трети клас, $r = 0,603$ за четвърти клас, $r = 0,570$ общо), потвърждаваща тезата, че теоретичните знания подпомагат усвояването на двигателните умения. На тази основа са изведени нормативни таблици за оформяне на оценка по двата критерия (умения и знания), както и пример за формиране на срочна/годишна оценка.

В заключение изследването потвърждава издигнатата хипотеза — прилагането на модел за оценяване чрез подходящо подбрани подвижни и спортно-подготвителни игри съдейства за по-трайното и ефективно усъвършенстване на спортно-техническите умения на учениците, както и за по-обективно оценяване в учебния процес по физическо възпитание и спорт. Сред формулираните изводи се открояват: доказаната роля на подвижните игри за учебния процес и физическото развитие на учениците; надеждността на подбраните игри и на разработените дидактически тестове като инструменти за оценяване; констатацията, че липсата на квалифицирани специалисти в началния етап води до незадоволителни резултати; необходимостта от повече учебни дисциплини по теория и методика на физическото възпитание в подготовката на началните учители; и потвърдената значителна взаимовръзка между теоретичните знания и практическите умения на учениците.

СТАТИИ:

Статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация:

- 2. Topalska, R., Y. Rumenov (2025). Facilitating the Visualisation of Moving Games by Implementing Augmented Reality in Primary Physical Education Classes. TEM Journal. Volume 14, Issue 1, pages 816-822, ISSN 2217-8309, DOI: 10.18421/TEM141-72, February 2025.**

Използването на подвижни игри в часовете по физическо възпитание и спорт има много положителни аспекти. За съжаление, понякога на учителя му е трудно да обясни правилата и начина на игра достатъчно ясно. Настоящата статия има за цел да подпомогне визуализацията на тези обяснения, чрез представяне на внедряването на ново технологично решение в началното образование – разширената реалност (AR).

Основните изследователски въпроси в настоящото проучване са: „Кои са ключовите стъпки при създаването на ефективно съдържание с добавена реалност за визуализиране на подвижни игри в часовете по физическо възпитание и спорт?“ и „Кои софтуерни и технологични решения са най-подходящи за разработване на добавена реалност за учебни цели в началното образование?“

Поставената хипотеза е, че използването на платформи за разширена реалност за създаване на интерактивни сцени ще позволи по-ефективна интеграция на

видеосъдържание и ще улесни разработването и внедряването на съвременни технологии, както и ще подобри качеството на визуализацията на игровите техники.

Използваните методи са теоретичен анализ, включващ преглед на научната литература, свързана с разглежданите въпроси; описателен метод, представящ подробно всички етапи от разработването и внедряването на разширената реалност, включително избора на софтуер и процесите по управление на съдържанието; сравнителен метод, сравняващ различни софтуерни платформи за създаване на разширена реалност; както и демонстрационен метод, включващ използването на видеоклипове и разширена реалност за визуално представяне на правилата и движенията в подвижните игри.

Резултатите от изследването показват, че използването на разширената реалност значително подобрява визуалното представяне на подвижните игри, като помага на учениците да разберат по-добре правилата и техниките чрез ясни видеодемонстрации. Учителите също така се запознават с възможностите за интегриране на съвременните информационни технологии в учебния процес.

Статии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране:

3. Rumenov, Y. (2026). TRACKING STUDENTS' PHYSICAL CAPACITY LEVELS THROUGH SYSTEMATIC MOTOR TESTING. KNOWLEDGE-International Journal, Vol. 74.5. pp. 625-629, ISSN: 1857-923X

Тематиката на статията е пряко свързана с физическата дееспособност на учениците и проследяване нивото ѝ, чрез системно двигателно тестиране. Именно нивото на физическата дееспособност на учениците е един от трите компонента формиращи годишната оценка по физическо възпитание и спорт, както ѝ, че за момента само той е количествено измерим, с помощта на разработена и утвърдена система за оценяване и основни пет на брой двигателни теста. Измерването ѝ се осъществява в началото и в края на учебната година, тоест два пъти годишно. Именно на базата на този факт се позовава и нашата основна цел, свързана със системно двигателно тестиране и осъществяване на системен контрол и изградени механизми за повишаване нивото на физическата дееспособност на учениците.

Основният използван метод бе спортно-педагогически експеримент-проведен в реална практическа среда в училище. Двигателното тестиране се проведе в последната седмица на месеците септември, октомври, ноември и декември, като то бе заложено в урока във времето отделено за развиване на двигателното качество. Контингент на изследване са общо 43 ученика от трети клас, като 20 от тях са момчета и 23 момичета.

На базата на получените средни стойности от четирите тестирания, анализирани по пол, са изведени основни изводи и препоръки за учителите. Голяма част от изследваните ученици, с оглед на получените резултати от тестовете, биха получили добра оценка. Системното двигателно тестиране би повишило мотивацията на учениците за изпълнение на основната задача за развиване на определено двигателно качество в урока. Също така, учителите биха могли да следят напредъка, ако има такъв и да преценяват, според резултатите, на кое двигателно качество да наблегнат в уроците. При ученици, които показват по-ниски стойности от тестовете, може да се приложи индивидуалния подход на работа, като се поставят основни двигателни задачи за изпълнение. Системният контрол над физическата дееспособност ще позволи на учителите успешно да я моделират, с цел да изградят у учениците самостоятелни компетенции за развиването ѝ и след приключване на обучението.

- 4. Цветков, В., Я. Руменов. (2025). ОЦЕНЯВАНЕ СПОРТНО-ТЕХНИЧЕСКИ УМЕНИЯ ПО ФУТБОЛ НА СТУДЕНТИ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ “ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ” ПРИ ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ “НЕОФИТ РИЛСКИ”. *Physical Education, Sport, Kinesitherapy Research Journal /PESKRJ/, 8(4), Art.1, pp. 01-06, 2025. ISSN 2534-8620 (Online)***

В статията представяме извадка от изследване пряко свързано с научноизследователски проект „Спортно-техническа и физическа подготовка на студентите от специалност „Физическо възпитание и спорт” при Югозападен университет „Неофит Рилски” реализиращ се от катедра „Теория и методика на физическото възпитание”. Целта на изследването е: диагностициране спортно-техническата подготовка на студенти по спортната игра футбол, включваща: тестова батерия за измерване на спортно-техническите умения от футболната игра; разработване на нормативи за оценка степента на усвоеност на спортно-техническите умения. Контингент изследвани: 83 студенти (1-4 курс) от специалност “Физическо възпитание и спорт”. Направен бе вариационен анализ на резултатите от проведените два основни теста. Резултатите показват, че провеждането на практически упражнения с футболна насоченост, остават траен резултат при овладяването на основните футболни елементи на студентите.

- 5. Руменов, Я. (2025). Дидактическият принцип "Съзнателност и активност" и неговата роля в учебния процес по Физическо възпитание и спорт. *Multidisciplinary journal of science, education and art, 2025, pp. 275-286, ISSN 1313 – 5236.***

Научната тематика на настоящата статия е свързана с прилагането на дидактическия принцип съзнателност и активност в обучението по физическо възпитание и спорт. Основната цел, която си поставихме бе да определим приложимостта и значението му от страна на учениците към учебния процес.

За реализирането на поставената цел бяха използвани основните методи педагогическо наблюдение и експертна оценка по предварително изведени критерии. Контингент на изследване са общо 119 ученика, като въз основа на експертното оценяване те ще попадат в една от трите групи: изпълнили изискванията; частично изпълнили изискванията; неизпълнили изискванията. Обсъждайки в Министерството на образованието и науката възможността за нова оценка свързана с дисциплината е една добра идея, пряко свързана с разглеждания от нас научен проблем. Такъв вид оценка пряко ще повлияе върху дисциплината и отношението към учебния предмет, а от там положително би се отразило и върху съзнателността и активността в учебния процес по физическо възпитание и спорт.

На базата на получените и анализирани резултати от педагогическото наблюдение и експертното оценяване, условно можем да разделим учениците на три групи: ученици, които са неактивни, незаинтересовани, неосъзнати и с отрицателно отношение към учебния процес. Те често седят на пейките, симулират контузии или намират други причини, за да не участват в уроците. Втората група са ученици, които участват в уроците, но не са толкова активни и не се раздават на максимума в тях. По-скоро те участват заради оценка, за да не им пишат отсъствие или забележка, а не за да формират знания, умения и компетентности и изградят богата спортна култура. Третата група са ученици, които взимат активно участие в уроците, напълно осъзнати са за

възможностите и ползите от спорта и двигателната дейност, имат желание и искат да придобият разнообразни двигателни умения за всеки един спорт.

6. Руменов, Я. (2025). Оценяване спортно-техническите умения по лека атлетика на ученици от 5 клас. Multidisciplinary journal of science, education and art, 2025, pp. 287-296, ISSN 1313 – 5236

Научната статия е свързана с една от задължителните области изучавани в училище, а именно леката атлетика. Основната цел е оценяването на спортно-техническите умения на ученици от пети клас, като се приложат определени тестове с конкретни критерии и показатели при изпълнение. По този начин, оценката би придобила обективност и яснота. Тестовите са три на брой, по един за всяка група (бягания, скокове и хвърляния). За по-достъпното им приложение, начинът им на изпълнение е описан подробно, като за всеки показател са предвидени различен брой точки, които ученикът ще получи. Максималният такъв е осем. На базата на получените резултати са предложени нормативи за формиране на годишна оценка по лека атлетика.

Получените резултати потвърдиха необходимостта от ясна и точна методика на оценяване, формиране на оценката и последващ системен контрол, проблем, който не се среща само при задължителна област лека атлетика. Нивото на овладени двигателни умения, което бе реализирано, на базата на получените резултати, е много добро. Учителят е успял да преподаде основните теми по лека атлетика за пети клас, а учениците от своя страна значително добре са ги овладели. Обективното оценяване, позоваващо се на предварително определени критерии и показатели, е един нормален завършек на обучението на съответната дисциплина или област, като то би повишило ефективността на учебния процес.

7. Rumenov, Y., & Topalska, R. (2025). THE AUGMENTED REALITY IN FAVOUR OF THE PRIMARY PHYSICAL EDUCATION AND SPORT TEACHER. KNOWLEDGE-International Journal, 70(2), pp. 243-248, ISSN: 1857-923X

Предложеният модел за интегриране на добавена реалност в часовете по физическо възпитание се фокусира върху създаването на AR-карти, които учителят може лесно да подготви, без да са необходими напреднали умения. Въвеждането на AR-карти има за цел да преодолее традиционното разчитане само на вербални обяснения и статични илюстрации, осигурявайки многоканално визуално и аудио подсилване.

Чрез определени платформи ученикът сканира картата и мигновено вижда триизмерен модел, чува инструкции и може да възпроизведе движението. Това води до значително намаляване на времето за демонстрация и корекция, тъй като част от инструкциите се делегират на самата анимация. Учителят избира ключови спортове от учебната програма – лека атлетика, гимнастика, футбол, мини баскетбол – и подготвя кратки визуални карти за всяка дисциплина. Картите се ламинират и се поставят в салона или се раздават на учениците, като учителят демонстрира сканирането с приложението преди часа. Учениците, работейки по двойки, „откриват“ анимациите сами, което повишава тяхната мотивация и лидерски умения при взаимните корекции. Възможността учениците със специални образователни потребности да възпроизвеждат анимацията многократно, докато се почувстват уверени, е особено ценна.

В рамките на урока времето в умерена до интензивна активност се е увеличило, което показва, че AR стимулира повече самостоятелни и качествени повторения. Елементът на игра и откривателство поддържа вниманието, превръщайки рутинните упражнения в интерактивно предизвикателство. Практическото изпълнение чрез платформата Roar демонстрира, че технологичните бариери са ниски: всичко, което е необходимо, е акаунт, избор на „целево изображение“ и готово видео. Автоматично генериран QR код дава лесен достъп до AR съдържание чрез смартфон или таблет. Основната пречка остава първоначалната несигурност на някои преподаватели, които не са свикнали с дигитални инструменти. Кратки ориентационни обучения, насочени към създаване на пробна AR-карта, могат да преодолеят този страх и да стимулират масовото приемане. Предложеното свързване на AR-картите с природните науки и математиката разкрива потенциала на физическото възпитание като междупредметна платформа. Вграждането на кратки факти за физичните закони или ъглите на изстрелване подпомага интегрирането на темата в общата учебна програма.

Дискусията подчертава, че технологията подобрява визуализацията и ускорява усвояването, но повдига въпроса за техническата готовност на училищата. Нестабилната връзка и различните устройства изискват допълнителни инструкции и предварителна подготовка на инфраструктурата. Някои учители предпочитат традиционните демонстрации, докато не се убедят в ползите от AR чрез практически опит. Следващите стъпки включват провеждане на изследвания в множество училища с различни AR платформи и автоматизирана обратна връзка. Преносимите устройства и анализът на данни в реално време биха обогатили последващите проучвания и биха подкрепили индивидуалния напредък на учениците.

В заключение, моделът на AR-картите може да се превърне в устойчива иновация, която обновява уроците по физическо възпитание (ФВ) и отговаря на нуждите на дигиталното поколение. За да се реализира този потенциал обаче, са необходими системни действия – обучение на учителите, инвестиции в основна инфраструктура и насърчаване на сътрудничеството между предметите. Визията е физическото възпитание да се превърне в двигател за интегрирано обучение, където движението и познанието се развиват синергично чрез съвременни технологични решения. Само по този начин часовете по физическо възпитание ще трансформират образователната среда и ще подготвят учениците за активен и технологично осъзнат живот.

8. Rumenov, Y.(2025). Types of training of future teachers of physical education and sport. Шамовские чтения: сб. статей XVII Международ. науч.-практич. конф. г. Москва, 25 января – 3 февраля 2025 г. В 2 т. Т. 1. – М.: Изд-во НШУОС, 2025. pp. 150-157, ISBN 978-5-6053842-0-5.

В представената статия е направен опит на преден план да се изведат видове подготовка на бъдещите спортни педагози, пряко влияещи на тяхната реализация в сферата на образованието. Разгледани и анализирани са основни аспекти при планирането и написването на план-конспект, които биха помогнали на студентите за неговото по научно и съдържателно описване на зададените графи. Също така са обхванати различни страни на подготовка на бъдещите спортни педагози, с цел тяхното усвояване, планиране и прилагане в уроците, които те ще преподават в училище. За реализирането на поставената цел бе използван методът педагогическо наблюдение, като всеки урок преподаван от студентите бе анализиран от преподавателя, базовия учител и останалите присъстващи студенти. На базата на получените резултати се затвърди необходимостта от предварителното планиране на уроците (преосмисляне на

разработените план-конспекти и заложените в тях дейности), което е изключително важен компонент от педагогическата дейност на учителя, особено в случаите, когато той е новопостъпил на работа и без педагогически опит.

Основните препоръки, направления и цели, към които трябва да се стреми всеки един бъдещ или вече действащ учител са:

- да усвои основните фундаментални дисциплини и неотлъчно да проследява настъпилите промени в тях;
- да следва изпълнението на учебния план и да реализира заложените дейности в учебната програма;
- да осигурява обучение, което да подпомага учениците трайно да овладеят заложените знания и умения, както и да развива техните умствени и познавателни способности;
- да изготвя тематичното разпределение компетентно, съобразно учебния материал по предмета за всеки клас, в пълно съответствие с учебната програма;
- да реализира и специфицира задълбочена предварителна теоретична и организационно-методическа подготовка за всеки планиран урок, съобразявайки се предварително с възрастовите особености на учениците;
- да подпомага обучението и изпълнението на по-сложните упражнения, като показва допусканите грешки от страна на учениците и своевременно да подбира правилните подходи и указания за тяхното отстраняване;
- да използва интерактивни методи и иновативни подходи на обучение;
- да наблюдава самоподготовката на учениците и при нужда да дава правилни насоки за подобриенето ѝ;
- да не пренебрегва подготовката на изпитващи трудности при обучението ученици в класа, като се стреми да използва индивидуалния подход на работа с всеки от тях;
- да оценява прецизно, ясно и обективно знанията, уменията и компетенциите на учениците;
- непрекъснато да се стреми да повишава професионалната си квалификация и при необходимост да посещава обучения, пряко свързани с учебния процес;
- да привежда в нормален вид административната работа свързана с училищна документация на класа;
- да носи отговорност за състоянието на откритата и затворена спортна база на територията на училището и да търси различни начини свързани с нейното осигуряване и модернизиране на спортните уреди и пособия.

9. Rumenov, Y. (2025). EXPERT EVALUATION OF SPORTS-PREPARATORY GAMES AND THEIR APPLICATION IN THE LEARNING PROCESS. KNOWLEDGE - International Journal , 71(5), pp. 715–721. ISSN 2545-4439 Retrieved from <https://ojs.ikm.mk/index.php/kij/article/view/7695>

Научната тематика на статията е свързана със степента на приложение на спортно-подготвителните игри, за всеки от четирите задължителни видове спорт от спортните игри, в учебния процес по физическо възпитание и спорт. Основната цел, която си поставихме бе разработването и представянето на достатъчно на брой спортно-подготвителни игри, оценени от експерти учители по определени критерии, като същите биха се прилагали в бъдеще от учители в урочна практическа среда.

За реализирането на поставената цел основният използван метод бе експертна оценка, поставена от учители, експерти в областта, оценяващи по предварително

изведени пет на брой критерии, пряко съобразени със спецификата на преподаване и обучение в училище. Всяка една игра ще се оценява дали двигателните елементи с възрастовите особености са съобразени с действащите учебните програми; описанието да бъде научно, точно, ясно и разбираемо от практикуващите ги; да придават възможност за модифициране и различни варианти на игрите; да придават високо натоварване при изпълнение и възможност за регулирането му и да са подходящи за затвърдяване на основни спортно-технически умения от видовете спорт. Броят на експертите е 26, от които 19 мъже и 7 жени, основно преподаващи на ученици от трети до шести клас. В експертната карта е използвана 5-степенна точкова бална скала на оценяване.

Въз основа на зададените критерии и на базата на получените резултати и анализи са набелязани силните и слабите страни на разработените игри, като някои от тях ще претърпят промени с цел повишаване на тяхната ефективност, емоционалност, разнообразност и вариативност. Приложимостта им би повлияла положително както на двигателната активност, така и на затвърдяването на трайни знания и умения за видовете спорт. Реализирането на спортно-подготвителни игри в уроците ще повлияе и на екипността, сплотеността и морално-волевите качества.

10. Rumenov, Y. (2025). APPLICATION OF ORGANIZATIONAL METHODS IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS CLASSES. KNOWLEDGE – International Journal Vol.73.5, pp. 1021-1026, ISSN: 2545-4439

В статията е направен опит да установим приложението на методите на организация в урока по физическо възпитание и спорт. Тях можем да ги определим като пътеводител към постигането на основните цели заложи в Държавните образователни изисквания в края на всеки етап на обучение. Основният използван метод бе педагогическото наблюдение, осъществено в реална практическа среда, като за целта бяха наблюдавани над 70 на брой уроци изнесени от студенти, бъдещи спортни педагози и действащи учители в училища на територията на град Благоевград.

Анализираните педагогически наблюдавани уроци представят информация свързана с приложението на методите на организация в различни аспекти от урока. Можем да споделим, че бъдещите и действащите учители в своите уроци прилагат най-често три методи на организация – фронталният, посменият и поточният. Получените резултати показват, че при заложените двигателни елементи, независимо при кой етап на обучение, най-често използваният метод на организация е поточният. Макар, че според педагогическото наблюдение той е най-използваният от бъдещите и действащите учители, в бъдеще могат да избягват реализирането с такъв вид организация на двигателните елементи, поради ниските стойности на натоварване и плътност на урока и възможност за настъпване на хаос и нарушаване на дисциплината.

11. Rumenov, Y. (2025). OPPORTUNITY TO INCREASE STUDENTS' INTEREST IN HANDBALL THROUGH SPORTS TRAINING GAMES. KNOWLEDGE – International Journal Vol.73.5, pp. 1033-1038, ISSN: 2545-4439

Статията представя идея с цел повишаване интереса на учениците към спортната игра хандбал. Разработени бяха голям набор от спортно-подготвителни игри, които учителите да прилагат в основната част на уроците. Със своята полифункционалност те биха превърнали монотонните уроци с хандбална тематика в емоционални, двигателно продуктивни и образователно трайни. Разработена е и анкетна карта, чийто въпроси са

пряко свързани с влиянието на игрите върху обучението и интереса на учениците към хандбала. Поради съобразяване с обема на статията, са представени само шест на брой игри, които могат в бъдеще да се прилагат от учители, водещи учебния предмет по физическо възпитание и спорт в начален етап. Анализирайки резултатите от анкетното проучване проведено с 121 ученика, са представени изводи и препоръки, за стойността на спортно-подготвителните игри за обучението, както и тяхното място, роля и начин на правилно приложение в учебния процес. Резултатите от проведения експеримент и последващото анкетно проучване показаха положителни промени от учениците към обучението на този спорт. Тоест приложените спортно-подготвителни игри са успели да променят нагласата както на учителите, така и на учениците към урока, както и да повлияят на емоционалността, активността, затвърдяването на по-трайни знания и умения свързани със съответния спорт.

Като препоръка можем да споделим, че игрите предоставят отлични възможности, които не трябва да се пренебрегват от учителите. Те непрекъснато трябва да подбират подходящи такива, спрямо тематиката на урока, както и с реализирането им да успяват да придадат емоционалност у учениците и трайност на овладените двигателни умения и компетентности.

12. Rumenov, Y. (2025). (NON)USE OF THE GROUP METHOD OF ORGANIZATION IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORT LESSONS. IV International Scientific Congress “Applied Sports Sciences” 21–22 November 2025 Sofia, Bulgaria, pp. 471-476, ISBN (Online): 978-954-718-803-7

Темата на изследването в настоящата статия е свързана с прилагането на метода на груповата организация в часовете по физическо възпитание и спорт. След задълбочен анализ на научни статии на автори, посветили изследванията си на теорията и методологията на физическото възпитание, установихме, че никой от тях не е разгледал задълбочено възможностите и влиянието на този метод на организация върху качеството на преподаването и учебния процес. Това значително възпира учителите да включват метода в своите часове. Ето защо, за да потвърдим или опровергаем нашето твърдение, нашата основна цел беше да определим до каква степен този метод се използва от учителите в учебния процес. За да постигнем тази цел, използвахме педагогическо наблюдение и анкетно проучване сред учителите.

Процентното анализиране на отговорите на въпросите от анкетното проучване показва, че груповият метод на организация не се използва в преподаването от голяма част от учителите. В заключение можем да кажем, че промените в учебните програми, които съответстват на новите трансформации в образованието, ни дават възможност да предоставим на студентите, бъдещите учители по физическо възпитание и настоящите учители възможността да реструктурират годишните си тематични разпределения, като включат груповия метод на организация. Такъв подход би довел до положителни промени в уроците както за учителите, така и за учениците.

13. Руменов, Я. (2025). Ниво на моторна плътност в уроци по физическо възпитание и спорт. Съвременни проблеми на физическото възпитание и спорта, № 12. Университетско издателство „Паисий Хилендарски”, Пловдив. pp. 189-198, ISSN: 2367-8216.

Статията е свързана с установяване и проследяване нивото на средната моторна плътност в уроци по физическо възпитание и спорт. Основният използван метод бе спортно-педагогическият експеримент, като бе измерена моторна плътност на

93 ученика обучаващи се в различните степени на образование. Резултатите бяха анализирани по класове, пол, част на урока и етап на обучение.

След анализирането на получените резултати от измерената обща средна моторна плътност в уроци по физическо възпитание и спорт, можем да заключим, че установеното ниво е сравнително ниско на базата на продължителността на урока. Плътността, явяващ се като един от основните критерии, определящи ефективността на обучението, ни дава информация за нивото на натоварване на учениците в урока. Самото обучение трябва да се осъществява под формата на непрекъсната двигателна активност и високо натоварване. Установените ниски стойности на моторната плътност трябва да провокират учителите по физическо възпитание и спорт към промяна на стила им на преподаване, използване на подходящи методи на организация, разпределянето на класа на групи, с помощта на груповия метод на организация, за изпълнение на определените двигателни умения, както и по-кратки и конкретни обяснения и описания на упражненията или игрите. Да се избегнат излишните престроявания между отделните задачи и дейности в урока, с цел да се увеличи двигателното време.

Извънкласните и извънучилищните форми, също биха подпомогнали повишаването на целенасочената моторна плътност на учениците, тъй като седмичният брой на уроците по физическо възпитание и спорт и измерената в него обща средна моторна плътност е твърде недостатъчна за подрастващите ученици и тяхното двигателно и биологично физическо развитие.

14. Руменов, Я. (2025). Оценяване на спортно-техническите умения на подрастващи футболисти с помощта на спортно-подготвителни игри. Съвременни проблеми на физическото възпитание и спорта, № 12. Университетско издателство „Паисий Хилендарски”, Пловдив. pp. 304-314, ISSN: 2367-8216.

Изследователските ни намерения в настоящата статия са свързани с оценяването на определени умения от футболната игра на подрастващи футболисти. Основната цел, която си поставихме бе да се оценят специфични спортно-технически умения на подрастващи футболисти, но не с еднотипни двигателни и технически тестове, а във вариативна обстановка, с помощта на подбрани спортно-подготвителни игри, чието съдържание наподобява реалната футболна игра. Контингент на изследване са общо 24 подрастващи футболиста, като в хода на експеримента, по предварително определени критерии, те бяха оценявани в три качествени нива, обособяващи условно три групи според степента на овладяване на основните и допълнителни спортно-технически умения: напреднали, основна и изоставащи.

След осъществяването на експертно оценяване, проведено се с помощта на спортно-подготвителни игри, можем да заключим, че сред изследваните подрастващи футболисти се оформи едно ядро от отлично покрили съответните критерии и през трите етапа на оценяване.

Контролът и оценката на един процес са от изключителна важност за неговия завършек и цялост. Оценяването и самата оценка, като елемент от тренировъчния процес трябва да предоставя на треньора реална информация за моментното спортно-техническо състояние на съответния футболист. От там той да преценява с какви подходи и средства да повлияе за усъвършенстването на тези умения и компетентности с една единствена цел-надграждане и футболно израстване на младите таланти.

- 15. Руменов, Я. (2024). ВЪЗМОЖНОСТ НА ПОДВИЖНИТЕ ИГРИ ЗА МЕЖДУПРЕДМЕТНА ИНТЕГРАЦИЯ С УЧЕБНИЯ ПРЕДМЕТ „ЧОВЕКЪТ И ПРИРОДАТА”. Multidisciplinary journal of science, education and art, pp. 56-65, ISSN:1313-5236**

В статията са предложени методически насоки за прилагане на междупредметна интеграция между учебните предмети Физическо възпитание и спорт и Човекът и природата. Тя е реализирана с помощта на подвижни игри, съчетаващи както двигателни елементи, така и компетенции, знания и умения за човекът и природата. Представените игри са съобразени с учебното съдържание на двата учебни предмета, като успешно биха затвърдили и усъвършенствали посочените компетентности в съдържанието на игрите. Със своята полифункционалност подвижните игри се явяват основен компонент при реализирането на междупредметни връзки, като разнообразяват и придават на учебния процес емоционалност и желание за активност. Самият игрови подход ще изгради у учениците по-трайни знания и умения, които биха използвали в по-горни класове.

Използването като средство на подбрани подвижни игри, реализиращи междупредметни връзки с друг учебен предмет, ангажира вниманието на учениците, провокира дейно участие при изпълнение на двигателните елементи съчетани с познавателни задачи, значително повишава и продуктивността на мисловните процеси и бързите реакции.

- 16. Томова, Д., Н. Докова, Я. Руменов, В. Цветков, С. Кинов (2024). Диагностика на физическата подготовка на кандидат студенти в специалност „Физическо възпитание и спорт“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ Благоевград. XI Международна годишна научна конференция „Педагогическото образование-традиции и съвременност” , Велико Търново, 22.11.2024, pp. 466-474, ISSN 2534-9317**

В настоящата статия представяме анализ на резултатите от практическите изпити на студентите по специалност „Физическо възпитание и спорт“ в Югозападния университет „Неофит Рилски“ през 2024 г. Изследваните студенти се явиха на изпит за нивото на придобитите умения в спортните игри – футбол, баскетбол, волейбол и хандбал. Направена е оценка на представянето по отделните компоненти на всяка игра. За физическата подготовка тестът е скок на дължина с два крака. Изследваната група се състои от 78 кандидат-студенти. Интерес представлява нивото на подготовка на кандидатите за бъдещи учители по физическо възпитание и спорт, както и анализът на резултатите и оценката в отделните спортове. Методи на изследването: Математико-статистически методи за обработка и анализ на резултатите.

За изграждането на квалифицирани специалисти – учители по физическо възпитание и спорт от значение е и тяхната предварителна основна подготовка с ниво на формирани спорно-технически умения от спортните игри и леката атлетика, които са основни области на учебно съдържание в учебните програми.

- 17. Томова, Д., Н. Докова, Я. Руменов (2024). Спортно-техническа и физическа подготовка на студентите от специалност „Физическо възпитание и спорт“ при Югозападен университет „Неофит Рилски“. Годишник на Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“. Т. XXVIII D, pp. 308-314, ISSN: 1314 – 6769.**

Статията е определена въз основа на научните изследвания и интересите на преподавателите от Катедрата по „Теория и методология на физическото възпитание” към Югозападния университет „Неофит Рилски“ в Благоевград, както и въз основа на търсенето и прилагането на иновации в образователния процес с цел повишаване на неговата ефективност. Нашите научни и изследователски намерения в проектното предложение са пряко свързани с диагностиката на спортно-техническата и физическата подготовка на студентите от специалност „Физическо възпитание и спорт“. Комплексната подготовка на бъдещите учители по физическо възпитание и спорт има за цел формирането на знания, спортно-технически и тактически умения в даден вид спорт, както и придобиването на умения за планиране и ръководене на образователния процес.

Цялостната им подготовка може да бъде определена като функция на няколко компонента, които, обединени заедно, представляват система от компетенции, определящи различни аспекти на подготовката.

Основната цел – подготовката на студентите по физическо възпитание и спорт в контекста на тяхната професионална реализация – беше определена въз основа на научните изследвания и интересите на преподавателите от катедра „Теория и методология на физическото възпитание“, свързани с видовете и нивото на подготовка на студентите, антропометричните изследвания, както и прилагането на иновативни подходи и методи в образователния процес с цел повишаване на неговата ефективност.

18. Руменов, Я. (2023). АНАЛИЗ НА НОРМАТИВНИ ДОКУМЕНТИ В ПОМОЩ НА УЧИТЕЛЯ ПО ФИЗИЧЕСКО ВЪЗПИТАНИЕ И СПОРТ. MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE, EDUCATION AND ART, pp. 439-448, ISSN 1313 – 5236. Шеста балканска научна конференция „Наука – образование – изкуство през 21-ви век“.

В статията е направен анализ на нормативните документи, пряко касаещи обучението по физическо възпитание и спорт. Също така са разгледани и анализирани съответните наредби, закони и постановления, регламентиращи учебния процес и професионалното развитие на учителите. Основният използван метод е контент анализ, като са изведени и препоръки за броя на учебните часове и изискванията за овладяването на учебното съдържание за всеки етап на обучение.

Представените изисквания за придобиване на някоя от петте професионално-квалификационни степени припокриват някои вече научени неща при следването в университета в ОКС „Бакалавър” или „Магистър”. За да повишат квалификацията си, учителите трябва да надграждат своите умения и знания, но според посочените изисквания, до трета професионално-квалификационна степен затвърдяваме наученото в рамките на следването в университета. Необходимо е актуализиране на изискванията за някои от професионално-квалификационните степени, с цел да бъдат по-полезни за подобряване и повишаване на квалификацията и бъдещата работа на учителите.

Всички разгледани закони, наредби, заповеди и постановления регламентират законосъобразното обучение на учениците. Необходимо е учителите по физическо възпитание и спорт да са запознати със съдържанието им, касаещо учебния предмет, също така да спазват приетите наредби, изисквания, препоръчителните процентни разпределения, права и задължения и др.

19. Руменов, Я. (2022). Усъвършенстване работата с ученици изпитващи трудности при обучението. Сп. „Спорт и наука”, брой 3, 4/2022, pp. 101-108, София. ISSN 1310 – 3393.

Тематиката на статията е пряко свързана с подобряването на обучението по учебния предмет „Физическо възпитание и спорт”, като за целта е представена извадка от изследване на ученици изпитващи трудности. Основният използван метод е експертната оценка от учителя, като те оценяваха своите ученици за всяка една задължителна област. Изпълняваха се заложените в учебните програми упражнения, като учителят наблюдаваше и оценяваше дали учениците са усвоили правилно основните базисни спортно-технически умения. Контингент на изследване бяха 352 ученика, от различни класове от трите етапа на обучение. За всеки един клас бе изведен среден процент от изпитващи трудности при обучението ученици със заложените упражнения, като се анализираха възможностите за усъвършенстване работата с бъдещи такива ученици.

В заключение установихме, че колкото по-рано учителят установи и помогне на изпитващия трудност с учебното съдържание ученик, толкова по-големи резултати могат да се реализират, което е от изключително значение за бъдещото физическо развитие на ученика, формиране на спортна култура и любов към спорта.

Определяйки и отчитайки индивидуалните характеристики, прилагайки подходящ подход на работа с всеки един ученик и опирайки се на естествените и личностните му наклонности, учителят оформя и реализира процеса на индивидуалното му развитие. Паралелно учителят е изправен пред поредна трудноизпълнима задача – да работи в уроку с всички заедно и с всеки отделен ученик.

20. Руменов, Я. (2022). Подвижни игри – възможности за реализиране на учебното съдържание по физическо възпитание и спорт от страна на началните учители. Сп. „Спорт и наука”, брой 3, 4/2022, pp. 109-117, София. ISSN 1310 – 3393.

В статията е засегната тематика свързана с проучване на варианти за реализиране на учебния процес по физическо възпитание и спорт с помощта на подвижни игри. За тази цел е представена извадка от изследване на начални учители, преподаващи учебния предмет „Физическо възпитание и спорт”. Използвано е анкетно проучване, като изследователски метод. Контингент на изследване бяха 35 начални учители, преподаващи в различни класове от начален етап в училища на територията на страната. Анализиран е всеки един въпрос и са изведени съответните изводи, с цел подобряване ефективността на учебния процес. Като част от резултатите от изследването, установихме малкото на брой подвижни игри, с които началните учители си служат като средство реализиращо учебния процес.

От проведеното изследване можем да заключим, че малкият брой използвани игри от страна на началните учители, осакатява по един или друг начин изграждането на двигателната култура на учениците. Факт е, че колкото по-голям брой разнообразни игри се практикуват в уроците, толкова повече се развива и надгражда тя. Ето защо е нужно учителите максимално пълноценно да си служат с голям набор и класификация от игри, подпомагащи уроците им да не бъдат еднотипни и апатични за учениците, като успоредно с това ще разнообразяват и увеличават двигателната им култура.

Също така, от значение за цялостния учебен процес, реализиран с помощта на подвижните игри, е и тяхното предварително планиране. Осъществяването на оценяване на спортно-технически умения в подвижни игри за начален етап, изисква

трудоемка работа, но тя би променила стила и начина на експертното оценяване от страна на началните учители. То твърде често е провеждано субективно, по симпатии, без реално оценките да са заслужени от учениците и да отговарят на техническите умения, поставени без конкретни критерии и показатели за оценяване.

21. Rumenov, Y. (2022). Students' assessment criteria for the component evaluation from other participations. International scientific congress "Applied Sports Sciences", Sofia, volume 2, pp. 183-188, ISBN (Online): 978-954-718-702-3.

С внедряването на новата система за оценяване на физическата дееспособност на учениците, разработването и издаването на книги, дисертации, научни статии от някои автори свързани с оценяването на спортно-техническите умения по даден вид спорт, последният от трите компонента при оценяването по физическо възпитание и спорт някак си остана на заден план, а тежестта му при формирането на оценката в проценти е същата, като тази за оценяването на физическата дееспособност-25%.

Настоящата статия е свързана именно с този компонент: оценка от други участия, като формулирахме 5 критерия и показатели с максимален брой пет точки, които могат да получат учениците за всеки един. Всяка една точка приравняваме на 1%, тоест общо за 5-те критерия - 25%, които са едната част от трикомпонентната система за формиране на оценката. Апробирахме ги в реална практическа среда, като в изследването участваха 245 ученика от две училища. Изследваните ученици са от класове и от трите етапа на обучение. В началото на учебната година на учителите бяха представени разработените критерии, като през рамките на първия учебен срок те експертно съблюдаваха тяхното изпълнение от страна на учениците. В края на учебния срок при формирането на срочна оценка, учениците бяха оценени на базата на разработените критерии.

Анализирайки получените резултати за критерия свързан с работата в час, активност, положени усилия и желание по време на часа, можем да констатираме, че мотивация за участие в час, желание и положени усилия, показват класовете от началния етап. С всеки по-горен клас, особено в гимназиалния етап, това желание и мотивация за съжаление се понижава, като голяма част от тях не показват нужната активност в урока. Резултатите за всички критерии са представени таблично и в процентно отношение, като са представени конкретни изводи за практиката.

Изведените критерии ще превърнат оценката по-обективна и реално поставена и заслужена. Ще мотивират учениците да полагат повече усилия, активност, участие в състезания и облечени с подходящо спортно облекло в час.

22. Руменов, Я. (2022). Проучване подготовката на студенти, бъдещи спортни педагози. Сп. „Професионално образование“, книжка 6/2022, година XXIV. pp. 598-614, ISSN 1314–8567 (Online), София.

В настоящата статия представяме извадка от изследване пряко свързано с подготовката на студенти, бъдещи спортни педагози. Използваният метод на изследване е анкетно проучване, съдържащо 16 въпроса. Контингентът на изследване са студенти, обучаващи се в 4 курс или вече завършили обучението си за учители по физическо възпитание и спорт в университети на територията на страната. Засегнатите теми са конкретно свързани с теоретичната и практическата подготвеност, познаване на учебно съдържание, изготвяне на план-конспекти и изнасяне на уроци.

Като част от резултат от изследването, установихме, че бъдещите спортни педагози изпитват трудности да разработват план-конспекти и изнасят уроци за

определени видове спорт. Поради неувереност в подготовката си, студентите избягват да изнасят уроци по някои от задължителните области и спортове. Провеждат уроци с тематична насоченост, в която се чувстват най-подготвени и уверени в собствените си знания. Голяма част от изследваните студенти не са изцяло запознати с учебното съдържание и учебните програми, което рефлектира върху определянето на тема и формулирането на задачи на урока за съответния клас.

23. Руменов, Я. (2022). Анкетно проучване на учители, относно системата за оценяване на физическата дееспособност на учениците. Издание 5, брой 4 от 2022 година. Physical Education, Sport, Kinesitherapy Research Journal /PESKRJ/, 5(4), 2022. pp. 7-16, ISSN 2534-8620 (Online)

Тематиката на статията е пряко свързана с действащата система за оценяване на физическата дееспособност на учениците, нейните тестове, нормативи и скали за оценяване. В тази връзка, с помощта на анкетно проучване, изследвахме 189 учители по Физическо възпитание и спорт, с цел да проверим тяхното мнение за вече действащата система, като преки нейни консуматори. Зададените 10 въпроса са пряко свързани и обхващат двигателните тестове, нормативи и оценъчна скала. Направен е обстоен анализ на всеки един от тях, като са изведени и препоръки за практиката. Като конкретен извод, изключвайки някои обосновани слаби страни на двигателните тестове, можем да определим действащата система в момента за компактна и изцяло приложима, като са нужни 2-3 учебни часа за провеждането на двигателните тестове.

С оглед трикомпонентното процентно формиране на оценката по физическо възпитание и спорт, за компонента контрол и оценка на физическата дееспособност са отредени 25%, което е доста по-малък дял в сравнение с около 60^{те}% при предишната система за оценяване. Този факт обаче не трябва да омаловажава стойността на този компонент при формирането на оценката от страна на учителите.

24. Tomova,D. Y.Rumenov (2022) Diagnostics of the explosive power of lower limbs of candidat-students in “ Physical Education and Sport” at South-West University “ Neofit Rilski” in Blagoevgrad“, Activities in Physical Education and sport, 12, vol 1 UDC 796, pp. 12-14, ISSN 1857-7687 (print) DOI: <https://doi.org/10.46705/APES> ISSN 1857-8950 (online)

В настоящата статия се разглеждат въпроси, свързани с диагностицирането и сравняването на нивото на експлозивната сила на долните крайници при кандидат-студенти по специалност „Физическо възпитание и спорт“. Обработени и анализирани са събраните данни от 151 изследвани лица за компонента (теста) „Скок на дължина с два крака от място“.

Фактическото разпределение на случайните величини на получените резултати от теста за двата випуска на изследваните студенти е проверено чрез проверка на показателите за средна стойност и дисперсия. Получените резултати са сравнени и обобщени по години и по пол, като са изведени конкретни практически изводи.

В резултат на статистическата обработка на данните става ясно, че средните стойности за двете години на проучването не са статистически значими. Вследствие на анализа на резултатите можем да обобщим, че отличните резултати, постигнати от кандидатите и през двете години при теста за скок от място, са приблизително равни по стойност. Наблюдаваме също, че процентът на слабите и отличните резултати е нула при жените-участнички през 2020 г.

В заключение можем да констатираме, че от мъжките и женските кандидати, участвали в проучването, мъжете са постигнали по-високи резултати и оценки, поради което е обосновано да се твърди, че те притежават по-добра физическа подготовка и експлозивна сила. Общата физическа подготовка на кандидат-студентите е резултат от учебния процес по физическо възпитание и спорт в средното училище.

25. Руменов, Я. (2022). Предварителна подготовка на учителя по физическо възпитание и спорт за учебно-възпитателния процес. Международного научного форума «Гносеологические основы образования», 27-28 октября 2022г. pp. 173-181, ГНОСЕОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОБРАЗОВАНИЯ. ISBN 978-5-907655-75-1.

В статията представяме теоретично проучване касаещо предварителната подготовка на учителя по учебния предмет „Физическо възпитание и спорт“. Обоснована е важноста на предварителната и професионално планирана подготовка, която би довела до организиран учебен процес и постигане на поставените образователни и възпитателни цели на обучението. Изведени са някои възможни грешки от страна на учителя при несъобразена предварителна подготовка. Засегнати са родителското отношение към учебния предмет „Физическо възпитание и спорт“, възпитателните задачи в урока и тяхното реализиране, както и нагласата на учениците през трите етапа на обучение.

Всеки един от уроците за съответната област е задължително да са системни, последователни и логически свързани. Учителят конкретизира мястото и значението на дадения урок като структурна единица в общата система от уроци, като се премине през начално разучаване, задълбочено и се стигне до затвърдяване и усъвършенстване на даденото упражнение.

Също така, може да обобщим, че ефективността на учебния процес до голяма степен се влияе от неговото компетентно планиране. Учебният предмет по „Физическо възпитание и спорт“ винаги е бил и си остава един от важните и неотлъчни предмети подпомагащи физическото и психическото развитие на учениците. Ролята и мястото на учителя по физическо възпитание и спорт в цялостното обучение на учениците е неоспорима и няма нужда от доказване пред родители или учители преподаващи по останалите предмети.

26. Руменов, Я. (2021). „Съвременните технологии и отражението им върху здравословното състояние на учениците“. Международна научна конференция “Образование без граници – реалности и перспективи” 26-27 ноември 2021 г., гр. Благоевград, Университетско издателство „Неофит Рилски“, pp. 218-222, <https://fped.swu.bg/bg/sactbg/cmbg>

В статията представяме извадка от изследване пряко свързана с научноизследователски проект „STEAM - творчество, сътрудничество, критично мислене и комуникации във висшето образование“ реализиращ се от Факултета по педагогика. Използваният метод на изследване е анкетно проучване, съдържащо 10 въпроса. Контингентът на изследване са педагогически кадри от цялата страна. Засегнато е влиянието на съвременните технологии върху учениците и съчетаването на stem-обучението със спортни дейности.

Над половината от изследваните учители са на мнение, че съвременните технологии демотивират към занимания със спорт и влияят отрицателно на здравословното състояние на учениците. Би било полезно за здравето на учениците да

бъде контролирано използването на съвременни технологии, в това число и мобилни телефони на територията на училището, без те да се използват за учебни цели.

За да се избегне прекомерното използване и пристрастяване към съвременните технологии, спортът трябва да се превърне в основен приоритет сред учениците. Спортът, като социален феномен, успешно би се съчетал с част от съвременните технологии и подходи на обучение, използвани в училище.

ABSTRACTS OF RESEARCH PAPERS (IN ENGLISH)

by Senior Assistant Professor Yanko Dimitrov Rumenov, PhD, submitted for the academic position of ‘Associate Professor’ in the professional field 1.3.

Pedagogy of Teaching ... (Theory and Methodology of Physical Education), announced by South-West University “Neofit Rilski” in the Government

Gazette No. 36 of 17 April 2026.

*All articles that were used in the defence of the doctoral thesis have been excluded.

MONOGRAPHY:

1. Rumenov, Y. 2023. ‘Assessment in Movement and Sports Preparation Games’. Neofit Rilski University Press, 2700 Blagoevgrad, 66 Ivan Mihaylov Street, 2023, 128 pp., ISBN: 978-954-00-0350-4.

The habilitation monograph *Assessment in Outdoor and Sports-Preparation Games* examines the issue of assessing the sporting and technical skills and knowledge of pupils in the primary stage of basic education in the subject ‘Physical Education and Sport’ and proposes the use of movement and sports-preparatory games as a means of achieving a more objective assessment.

It is a fact that the subject ‘Physical Education and Sport’ ranks third in terms of teaching hours at primary level (293 hours), yet assessment, as an element of the teaching process, is often underestimated, particularly when the subject is taught by primary school teachers who teach multiple subjects rather than by specialists. The focus of the study is on movement and sports-preparatory games as a means, method and form of teaching, whilst the subject matter is their potential to serve as an assessment component. The aim is to develop and implement a model for assessing sports-technical skills and knowledge.

Chapter One examines the theoretical foundations of teaching in school physical education, the nature and role of active games, the nature and purpose of assessment within the educational curriculum in general, and more specifically within the physical education and sport teaching process — including the historical development of the assessment system (from the six-point scale, through the abolition of marks after 1992, to the current three-

component system: 50 per cent for practical assessments incorporating theoretical knowledge, 25 per cent for physical fitness, and 25 per cent for other forms of participation).

Chapter Two presents the conceptual model for assessing the sporting and technical skills and knowledge of primary school pupils. The study was conducted with 96 pupils from Years 3 and 4 in two schools — in Sandanski (lessons taught by a specialist) and in Sofia (lessons taught by the primary school teacher). For each of the three compulsory areas (athletics, team sports, gymnastics), two movement games were selected for each year group, with specific criteria and indicators (six in total) identified for assessing sporting and technical skills, in line with the curriculum content.

Chapter Three presents the empirical results. The authors have developed original didactic tests, each comprising 20 questions, to assess pupils' theoretical knowledge; these have been statistically validated using difficulty coefficients and discrimination indices. Analysis of variance, tests for normal distribution (Kolmogorov-Smirnov, Shapiro-Wilk) and Student's t-test were applied. The results show a statistically significant difference in favour of pupils taught by a specialist teacher compared with those taught by a primary school teacher — both in the knowledge test and in sporting and technical skills. By gender, it was observed that boys achieved higher results in athletics and football, whilst girls achieved higher results in jumping, handball and gymnastics. Spearman/Pearson correlation analysis reveals a significant correlation between knowledge and skills ($r = 0.550$ for Year 3, $r = 0.603$ for Year 4, $r = 0.570$ overall), confirming the hypothesis that theoretical knowledge aids the acquisition of motor skills. On this basis, standardised tables have been drawn up for grading according to the two criteria (skills and knowledge), as well as an example of how to calculate termly and annual marks.

In conclusion, the study confirms the hypothesis put forward — the application of an assessment model using appropriately selected movement and sports-preparation games contributes to the more lasting and effective improvement of pupils' sporting and technical skills, as well as to more objective assessment in the physical education and sport curriculum. Among the conclusions drawn, the following stand out: the proven role of movement games in the learning process and pupils' physical development; the reliability of the selected games and the developed didactic tests as assessment tools; the finding that a lack of qualified specialists at primary level leads to unsatisfactory results; the need for more courses on the theory and methodology of physical education in the training of primary school teachers; and the confirmed significant correlation between pupils' theoretical knowledge and practical skills.

ARTICLES:

Articles published in academic journals, cited and indexed in world-renowned scientific databases:

- 27. Topalska, R., Y. Rumenov (2025). Facilitating the Visualisation of Moving Games by Implementing Augmented Reality in Primary Physical Education Classes. TEM Journal. Volume 14, Issue 1, pages 816-822, ISSN 2217-8309, DOI: 10.18421/TEM141-72, February 2025.**

The use of moving games in physical education has many positive aspects. Unfortunately, it is sometimes difficult for the teacher to explain the rules and the way of playing clearly enough. This paper aims to help visualise these explanations by presenting the implementation of a new technological solution in primary education - augmented reality (AR). The main research questions in this study are "What are the key steps in creating effective augmented reality content to visualise moving games in physical education classes?"

and "Which software and technology solutions are most suitable for developing augmented reality for learning purposes in primary education?" The stated hypothesis is that the use of augmented reality platforms to create interactive scenes will enable more efficient integration of video content and facilitate the development and implementation of modern technologies, as well as enhance the quality of visualisation of game techniques. The methods used are theoretical analysis, involving a review of scientific literature relevant to the examined issues, descriptive method, presenting in detail all the steps in the development and implementation of augmented reality, including software selection and content management processes, comparative method, comparing various software platforms for augmented reality creation, and demonstration, involving the use of videos and augmented reality to visually represent the rules and movements of moving games. The study results show that the use of augmented reality significantly improves the visual representation of moving games, helping students better understand the rules and techniques through clear video demonstrations. Teachers are also introduced to the possibilities of integrating modern information technologies into the learning process.

Articles published in non-peer-reviewed scientific journals:

- 28. Rumenov, Y. (2026). TRACKING STUDENTS' PHYSICAL CAPACITY LEVELS THROUGH SYSTEMATIC MOTOR TESTING. KNOWLEDGE-International Journal, Vol. 74.5. pp. 625-629, ISSN: 1857-923X**

The subject matter of this article is directly related to pupils' physical fitness and the monitoring of its level through systematic motor skills testing. It is precisely the level of pupils' physical fitness that is one of the three components forming the annual mark for physical education and sport; furthermore, at present, it is the only component that can be quantitatively measured, using a developed and established assessment system and a set of five core motor skills tests. This is measured at the beginning and end of the school year, i.e. twice a year. It is precisely on the basis of this fact that our main objective is founded, relating to systematic motor skills testing, the implementation of systematic monitoring, and the establishment of mechanisms to improve pupils' level of physical fitness.

The main method used was a sports-pedagogical experiment, conducted in a real-life practical setting at school. The motor skills testing took place during the last week of September, October, November and December, and was incorporated into the lesson during the time set aside for developing motor skills. The study sample comprised a total of 43 Year 3 pupils, of whom 20 were boys and 23 were girls.

Based on the average scores obtained from the four test sessions, analysed by gender, key conclusions and recommendations for teachers were drawn. A large proportion of the pupils studied, in view of the test results obtained, would have received a good mark. Systematic motor skills testing would increase pupils' motivation to carry out the main task of developing a specific motor skill during the lesson. Furthermore, teachers would be able to monitor progress, where applicable, and assess, based on the results, which motor skill to emphasise in their lessons. For pupils who score lower on the tests, an individualised approach could be adopted, setting basic motor tasks for them to perform. Systematic monitoring of physical fitness will enable teachers to successfully shape it, with the aim of helping pupils develop the independent skills needed to continue improving their fitness after the course has ended.

- 29. Tsvetkov, V., Y. Rumenov. (2025). ASSESSMENT OF FOOTBALL SKILLS AND TECHNIQUES AMONG STUDENTS ON THE 'PHYSICAL EDUCATION AND SPORT' COURSE AT THE SOUTH-WEST UNIVERSITY**

In this article, we present an extract from a study directly linked to the research project ‘Sports-technical and physical training of students on the “Physical Education and Sport” degree programme at South-West University ‘Neofit Rilski’, carried out by the Department of Theory and Methodology of Physical Education. The aim of the study is: to assess the sports-technical training of students in the sport of football, including: a battery of tests to measure sports-technical skills in football; the development of standards for assessing the level of mastery of technical skills. Study sample: 83 students (years 1–4) from the ‘Physical Education and Sport’ degree programme. A variance analysis was carried out on the results of the two main tests conducted. The results show that conducting practical football-oriented exercises has a lasting effect on the students’ mastery of the basic elements of football.

30. Rumenov, Y. (2025). The didactic principle of ‘Consciousness and Activity’ and its role in the teaching of Physical Education and Sport. Multidisciplinary journal of science, education and art, 2025, pp. 275-286, ISSN 1313 – 5236.

The subject matter of this article relates to the application of the didactic principle of ‘consciousness and activity’ in physical education and sport. The main objective we set ourselves was to determine its applicability and significance for pupils in the learning process.

To achieve this objective, the main methods used were pedagogical observation and expert assessment based on pre-defined criteria. The study sample comprised a total of 119 pupils, who, based on the expert assessment, were categorised into one of three groups: those who met the requirements; partially met the requirements; failed to meet the requirements. Discussing the possibility of a new assessment related to the subject within the Ministry of Education and Science is a good idea, directly linked to the research problem under consideration. This type of assessment will have a direct impact on discipline and attitudes towards the subject, and would consequently have a positive effect on students’ engagement and active participation in the physical education and sport curriculum.

Based on the results obtained and analysed from pedagogical observation and expert assessment, we can broadly divide the pupils into three groups: those who are inactive, uninterested, unaware and have a negative attitude towards the learning process. They often sit on the benches, feign injury or find other excuses to avoid taking part in lessons. The second group consists of pupils who do take part in lessons but are not particularly active and do not give their all. Rather, they participate for the sake of their marks, to avoid being marked absent or receiving a reprimand, rather than to acquire knowledge, skills and competences and develop a rich sporting culture. The third group consists of pupils who take an active part in lessons; they are fully aware of the opportunities and benefits of sport and physical activity, and are keen to acquire a variety of motor skills for each sport.

31. Rumenov, Y. (2025). Assessment of athletics skills among Year 5 pupils. Multidisciplinary journal of science, education and art, 2025, pp. 287-296, ISSN 1313 – 5236

This research article relates to one of the compulsory subjects taught at school, namely athletics. The main objective is to assess the sporting and technical skills of Year 5 pupils by administering specific tests with defined criteria and performance indicators. In this way, the assessment would be objective and clear. There are three tests in total, one for each category

(running, jumping and throwing). To make them easier to administer, the procedure for carrying them out is described in detail, with a different number of points allocated for each indicator, which the pupil will receive. The maximum score is eight. Based on the results obtained, standards have been proposed for determining the annual mark in athletics.

The results confirmed the need for a clear and precise assessment methodology, the process of determining marks and subsequent systematic monitoring – an issue that is not unique to the compulsory subject of athletics. The level of motor skills mastered, as demonstrated by the results, is very good. The teacher has succeeded in teaching the core topics in athletics for Year 5, and the pupils, for their part, have mastered them very well. Objective assessment, based on pre-defined criteria and indicators, is a standard conclusion to the teaching of the relevant subject or area, and would enhance the effectiveness of the learning process.

32. Rumenov, Y., & Topalska, R. (2025). THE AUGMENTED REALITY IN FAVOUR OF THE PRIMARY PHYSICAL EDUCATION AND SPORT TEACHER. KNOWLEDGE-International Journal, 70(2), pp. 243-248, ISSN: 1857-923X

The proposed model for the integration of augmented reality in physical education classes focuses on the creation of AR cards that the teacher can easily prepare, without the need for advanced skills. The introduction of AR cards aims to overcome the traditional reliance on verbal explanations and static illustrations alone, providing multi-channel visual and audio reinforcement. Through some platforms the student scans the card and instantly sees a three dimensional model, hears instruction and can reproduce the motion. This results in a significant reduction in demonstration and correction time, as some of the instruction is delegated to the animation itself. The teacher selects key sports from the curriculum athletics, gymnastics, football, mini basketball and prepares short visual cards for each discipline. The cards are laminated and placed in the gym or handed out to students, and the teacher demonstrates the scanning with the app before class. Students, working in pairs, "discover" the animations on their own, which enhances their motivation and leadership skills in each other's corrections. The opportunity for students with special educational needs to play the animation repeatedly until they feel confident is particularly valuable. Within the lesson, time in moderate to powerful activity increased, indicating that AR stimulated more independent and quality repetitions. The element of play and discovery maintained attention by turning routine exercises into an interactive challenge. The practical implementation through the Roar platform demonstrates that the technological barriers are low: all that is needed is an account, the selection of a "Target Image" and a finished video. An automatically generated QR code gives easy access to AR content via smartphone or tablet. The main obstacle remains the initial uncertainty of some educators who are not used to digital tools. Brief orientation trainings aimed at creating a trial AR card can overcome this fear and drive widespread adoption. The proposed linking of AR cards with science and mathematics reveals the potential of physical education as a cross curricular platform. Embedding short facts about physical laws or launch angles supports the integration of the topic into the general curriculum. The discussion underlines that technology improves visualisation and accelerates assimilation, but raises the question of schools' technical readiness. The unstable connection and the different devices require additional instructions and advance preparation of the infrastructure. Some teachers prefer traditional demonstrations until they are convinced of the benefits of AR through hands on experience. Next steps include conducting multi school research with different AR platforms and automated feedback. Wearables and real time data analysis would enrich subsequent studies and support individual student progress. In

conclusion, the AR card model can become a sustainable innovation that renews physical education (PE) lessons and meets the needs of the digital generation. To realise this potential, however, systemic actions are needed teacher training, investment in basic infrastructure and the promotion of collaboration between subjects. The vision is for physical education to become an engine for integrated learning, where movement and cognition are developed synergistically through modern technological solutions. Only in this way will physical education classes transform the educational environment and prepare students for an active and technologically aware life.

33. Rumenov, Y.(2025). Types of training of future teachers of physical education and sport. Shamov Readings: A collection of papers from the 17th International Scientific and Practical Conference, Moscow, 25 January – 3 February 2025. In 2 vols. Vol. 1. – Moscow: NSHUOS Publishing House, 2025. pp. 150–157, ISBN 978-5-6053842-0-5.

This article seeks to highlight the types of training for future sports educators that directly influence their professional development in the field of education. Key aspects of planning and drafting a lesson plan are examined and analysed, which would assist students in describing the assigned topics in a more scientific and substantive manner. The study also covers various aspects of the training of future sports teachers, with a view to their assimilation, planning and application in the lessons they will teach at school. To achieve this objective, the method of pedagogical observation was employed, with each lesson taught by the students being analysed by the lecturer, the host teacher and the other students present. Based on the results obtained, the need for prior lesson planning (rethinking the lesson plans developed and the activities set out in them) was confirmed; this is an extremely important component of a teacher's pedagogical work, particularly in cases where they are new to the job and lack teaching experience.

- The key recommendations, guidelines and objectives that every prospective or practising teacher should strive to achieve are:
 - to master the core subjects and keep abreast of developments within them;
 - to adhere to the curriculum and carry out the activities set out in the syllabus;
 - to provide teaching that helps pupils to acquire the required knowledge and skills in a lasting way, as well as to develop their intellectual and cognitive abilities;
 - to draw up the thematic breakdown competently, in accordance with the subject matter for each year group, in full compliance with the curriculum;
 - to carry out and specify in detail thorough preparatory theoretical and organisational-methodological preparation for each planned lesson, taking into account in advance the age-related characteristics of the pupils;
 - to support the teaching and completion of more complex exercises by pointing out the mistakes made by pupils and promptly selecting the correct approaches and instructions to rectify them;
 - to use interactive teaching methods and innovative approaches;
 - to monitor pupils' independent study and, where necessary, provide appropriate guidance on how to improve it;
 - not to neglect the needs of pupils in the class who are experiencing learning difficulties, whilst striving to adopt an individualised approach when working with each of them;
 - to assess pupils' knowledge, skills and competences accurately, clearly and objectively;

- to strive continuously to improve their professional qualifications and, where necessary, to attend training courses directly related to the teaching process;
- to ensure that administrative tasks relating to the class's school documentation are carried out properly;
- to take responsibility for the condition of the indoor and outdoor sports facilities on the school premises and to seek various ways of securing and modernising sports equipment and apparatus.

34. Rumenov, Y. (2025). EXPERT EVALUATION OF SPORTS-PREPARATORY GAMES AND THEIR APPLICATION IN THE LEARNING PROCESS. KNOWLEDGE - International Journal , 71(5), pp. 715–721. ISSN 2545-4439 Retrieved from <https://ojs.ikm.mk/index.php/kij/article/view/7695>

The academic focus of this article relates to the extent to which preparatory sports games are used, for each of the four compulsory sports included in the sports programme, within the physical education and sport curriculum. The main objective we set ourselves was to develop and present a sufficient number of preparatory sports games, assessed by expert teachers according to specific criteria, which could subsequently be used by teachers in a practical classroom setting.

To achieve this objective, the main method used was expert evaluation by teachers who are experts in the field, assessing the games against five pre-defined criteria directly aligned with the specific nature of teaching and learning in schools. Each game will be assessed to determine whether the motor elements, taking into account age-specific characteristics, are consistent with the current curricula; whether the description is scientific, accurate, clear and understandable to those practising the games; whether the games allow for modification and different variations; whether they provide a high level of physical exertion during performance and the possibility of adjusting this level; and whether they are suitable for consolidating basic sporting and technical skills in the relevant sports. There are 26 experts, comprising 19 men and 7 women, who mainly teach pupils in Years 3 to 6. A 5-point scoring scale was used in the expert assessment.

Based on the specified criteria and the results and analyses obtained, the strengths and weaknesses of the games developed have been identified; some of them will undergo changes with a view to enhancing their effectiveness, emotional impact, diversity and variability. Their application would have a positive impact on both physical activity and the consolidation of lasting knowledge and skills relating to different sports. The implementation of sports preparation games in lessons will also foster teamwork, cohesion and moral and volitional qualities.

35. Rumenov, Y. (2025). APPLICATION OF ORGANIZATIONAL METHODS IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS CLASSES. KNOWLEDGE – International Journal Vol.73.5, pp. 1021-1026, ISSN: 2545-4439

This article attempts to examine the application of organisational methods in physical education and sport lessons. These methods can be defined as a guide to achieving the key objectives set out in the National Curriculum at the end of each stage of education. The main method used was pedagogical observation, carried out in a real-life practical setting; to this end, over 70 lessons were observed, delivered by students, future sports teachers and practising teachers in schools within the city of Blagoevgrad. The analysed lessons provide information regarding the application of organisational methods in various aspects of the

lesson. We can report that, in their lessons, both trainee and practising teachers most frequently apply three organisational methods: the frontal, the group and the continuous methods. The results show that, for the specified motor skills, regardless of the stage of instruction, the most frequently used organisational method is the continuous method. Although, according to pedagogical observation, this is the method most frequently used by trainee and practising teachers, in future they may wish to avoid organising motor elements in this way, due to the low levels of intensity and lesson density, and the potential for chaos and a breakdown in discipline.

36. Rumenov, Y. (2025). OPPORTUNITY TO INCREASE STUDENTS' INTEREST IN HANDBALL THROUGH SPORTS TRAINING GAMES. KNOWLEDGE – International Journal Vol.73.5, pp. 1033-1038, ISSN: 2545-4439

This article presents an idea aimed at increasing pupils' interest in the sport of handball. A wide range of preparatory games has been developed for teachers to use during the main part of their lessons. Thanks to their versatility, these games would transform monotonous handball-themed lessons into emotionally engaging, physically active and educationally meaningful experiences. A questionnaire has also been developed, with questions directly related to the impact of the games on pupils' learning and their interest in handball. Due to the length constraints of the article, only six games are presented, which may be used in future by teachers delivering the subject of Physical Education and Sport at primary level. An analysis of the results of the questionnaire survey conducted with 121 pupils presents conclusions and recommendations regarding the value of preparatory sports games for learning, as well as their place, role and correct application within the teaching process. The results of the experiment and the subsequent questionnaire survey revealed positive changes in the pupils' attitudes towards learning this sport. In other words, the preparatory sports games used succeeded in changing the attitudes of both teachers and pupils towards the lesson, as well as influencing their emotional engagement, activity levels and the consolidation of more lasting knowledge and skills related to the sport in question.

As a recommendation, we would like to point out that games offer excellent opportunities which teachers should not overlook. They should constantly select appropriate games in line with the lesson topic, and through their use, succeed in fostering emotional engagement among pupils and ensuring that the motor skills and competences they have acquired are retained in the long term.

37. Rumenov, Y. (2025). (NON)USE OF THE GROUP METHOD OF ORGANIZATION IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORT LESSONS. IV International Scientific Congress “Applied Sports Sciences” 21–22 November 2025 Sofia, Bulgaria, pp. 471-476, ISBN (Online): 978-954-718-803-7

The subject of the research in this article relates to the application of the group organisation method in physical education and sport lessons. Following an in-depth analysis of academic articles by authors whose research focuses on the theory and methodology of physical education, we found that none of them had examined in depth the potential and impact of this organisational method on the quality of teaching and the learning process. This significantly discourages teachers from incorporating the method into their lessons. Therefore, in order to confirm or refute our claim, our main objective was to determine the extent to which this method is used by teachers in the learning process. To achieve this objective, we employed pedagogical observation and a questionnaire survey among teachers.

A percentage analysis of the responses to the questionnaire reveals that the group-based organisational method is not used in teaching by the majority of teachers. In conclusion, we can say that changes to the curricula, which are in line with the new transformations in education, enable us to provide students – future physical education teachers – and current teachers with the opportunity to restructure their annual thematic plans by incorporating the group-based organisational method. Such an approach would lead to positive changes in lessons for both teachers and pupils.

38. Rumenov, Y. (2025). Level of motor density in physical education and sport lessons. Contemporary Issues in Physical Education and Sport, No. 12. 'Paisii Hilendarski' University Press, Plovdiv. pp. 189–198, ISSN: 2367-8216.

This article concerns the determination and monitoring of the average motor density in physical education and sport lessons. The main method used was the sports-pedagogical experiment, in which the motor density of 93 pupils at various stages of education was measured. The results were analysed by class, gender, part of the lesson and stage of education.

Having analysed the results obtained from the measured overall average motor density in physical education and sport lessons, we can conclude that the level found is relatively low in relation to the duration of the lesson. Density, which is one of the main criteria determining the effectiveness of teaching, provides information on the level of exertion experienced by pupils during the lesson. The teaching itself should take the form of continuous physical activity and high exertion. The low levels of motor density observed should prompt physical education and sports teachers to change their teaching style, use appropriate organisational methods, divide the class into groups using the group organisation method, to practise the specified motor skills, as well as providing shorter and more specific explanations and descriptions of the exercises or games. Unnecessary transitions between individual tasks and activities during the lesson should be avoided in order to maximise the time spent on physical activity.

Extracurricular and out-of-school activities would also help to improve pupils' targeted motor density, as the weekly number of physical education and sport lessons, and the overall average motor density measured within them, is far too low for adolescent pupils and their motor and biological physical development.

39. Rumenov, Y. (2025). Assessment of the sporting and technical skills of young footballers using preparatory games. Contemporary Issues in Physical Education and Sport, No. 12. 'Paisii Hilendarski' University Press, Plovdiv. pp. 304–314, ISSN: 2367-8216.

The aim of our research in this article is to assess certain football skills among young footballers. The main objective we set ourselves was to assess specific sporting and technical skills in young footballers, not using standardised motor and technical tests, but in a varied setting, with the aid of selected sports training games whose content resembles a real football match. The study sample comprised a total of 24 young footballers; during the experiment, based on pre-defined criteria, they were assessed at three levels of proficiency, conditionally dividing them into three groups according to their mastery of basic and additional sporting and technical skills: advanced, intermediate and lagging.

Following the expert assessment, which was carried out using sports preparation exercises, we can conclude that a core group emerged amongst the young footballers studied who met the relevant criteria excellently across all three stages of assessment.

The monitoring and assessment of a process are of paramount importance to its outcome and overall integrity. Assessment, as an integral part of the training process, must provide the coach with accurate information regarding the current sporting and technical condition of the player in question. On this basis, the coach can then determine which approaches and methods to use to help improve these skills and competencies, with the sole aim of developing and nurturing the footballing growth of young talents.

40. Rumenov, Y. (2024). The Potential of Outdoor Games for Cross-Curricular Integration with the Subject 'Man and Nature'. Multidisciplinary journal of science, education and art, pp. 56-65, ISSN:1313-5236

This article proposes methodological guidelines for implementing cross-curricular integration between the subjects of Physical Education and Sport and Man and Nature. This is achieved through outdoor games that combine both physical activity and the competences, knowledge and skills relating to Man and Nature. The games presented are aligned with the curriculum content of both subjects and would successfully reinforce and develop the specified competences within the context of the games. With their multifunctional nature, outdoor games are a key component in establishing cross-curricular links, as they add variety and infuse the learning process with emotional engagement and a desire for active participation. The play-based approach itself will help pupils build more lasting knowledge and skills that they can apply in higher year groups.

The use of selected outdoor games as a tool to establish cross-curricular links with other subjects engages pupils' attention, encourages active participation in performing motor skills combined with cognitive tasks, and significantly enhances the productivity of thought processes and rapid reactions.

41. Tomova, D., N. Dokova, Y. Rumenov, V. Tsvetkov, S. Kinov (2024). Assessment of the physical fitness of prospective students on the 'Physical Education and Sport' degree programme at South-West University 'Neofit Rilski', Blagoevgrad. XI International Annual Scientific Conference 'Teacher Education – Traditions and Modernity', Veliko Tarnovo, 22 November 2024, pp. 466–474, ISSN 2534-9317

In this article, we present an analysis of the results of the practical examinations taken by students on the 'Physical Education and Sport' degree programme at Neofit Rilski South-West University in 2024. The students in the study sat an exam to assess their level of proficiency in the following team sports: football, basketball, volleyball and handball. Their performance was assessed across the individual components of each sport. For physical fitness, the test consisted of a two-footed long jump. The study group consisted of 78 prospective students. Of particular interest is the level of preparation of the candidates for future physical education and sports teachers, as well as the analysis of the results and assessment in the individual sports. Research methods: Mathematical and statistical methods for processing and analysing the results.

In order to train qualified specialists – physical education and sports teachers – their preliminary basic training is also important, with a level of developed sporting and technical skills in team sports and athletics, which are key areas of the curriculum.

- 42. Tomova, D., N. Dokova, Y. Rumenov (2024). Sports-technical and physical training of students on the 'Physical Education and Sport' degree programme at Neofit Rilski South-West University. Yearbook of Shumen University 'Bishop Konstantin Preslavski'. Vol. XVIII D, pp. 308–314, ISSN: 1314–6769.**

This article is based on the research and interests of the lecturers from the Department of 'Theory and Methodology of Physical Education' at Neofit Rilski South-West University in Blagoevgrad, as well as on the pursuit and application of innovations in the educational process with a view to enhancing its effectiveness. Our academic and research objectives in this project proposal are directly linked to the assessment of the technical and physical training of students on the 'Physical Education and Sport' degree programme.

The comprehensive training of future physical education and sport teachers aims to develop knowledge, sporting-technical and tactical skills in a particular sport, as well as the acquisition of skills for planning and managing the educational process.

Their overall training can be defined as a function of several components which, when combined, constitute a system of competences defining various aspects of the training.

The main objective – the training of students in physical education and sport in the context of their professional development – was defined on the basis of scientific research and the interests of lecturers from the Department of Theory and Methodology of Physical Education, relating to the types and levels of student training, anthropometric studies, as well as the application of innovative approaches and methods in the educational process with a view to enhancing its effectiveness.

- 43. Rumenov, Y. (2023). ANALYSIS OF REGULATORY DOCUMENTS TO ASSIST PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHERS. MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE, EDUCATION AND ART, pp. 439–448, ISSN 1313–5236. Sixth Balkan Scientific Conference 'Science – Education – Art in the 21st Century'.**

This article analyses the regulatory documents directly relating to physical education and sport. It also examines and analyses the relevant regulations, laws and decrees governing the teaching process and the professional development of teachers. The main method used is content analysis, and recommendations are made regarding the number of teaching hours and the requirements for mastering the curriculum content at each stage of education.

The requirements set out for obtaining any of the five professional qualification levels overlap with some of the knowledge already acquired whilst studying for a Bachelor's or Master's degree at university. In order to enhance their qualifications, teachers need to build on their skills and knowledge; however, according to the specified requirements, up to the third professional qualification level, we are merely consolidating what has been learnt during university studies. The requirements for some of the professional qualification levels need to be updated so that they are more useful for improving and enhancing teachers' qualifications and future work.

All the laws, regulations, orders and decrees examined govern the lawful education of pupils. It is essential that physical education and sports teachers are familiar with the content of these documents as it relates to their subject, and that they comply with the adopted regulations, requirements, recommended percentage allocations, rights and obligations, etc.

- 44. Rumenov, Y. (2022). Improving work with pupils experiencing learning difficulties. „Sport and Science” journal, issue 3, 4/2022, pp. 101–108, Sofia. ISSN 1310–3393.**

The subject matter of this article is directly linked to improving teaching in the subject ‘Physical Education and Sport’; to this end, an extract from a study of pupils experiencing difficulties is presented. The main method used was expert assessment by the teacher, who assessed their pupils in each compulsory area. The exercises set out in the curricula were carried out, with the teacher observing and assessing whether the pupils had correctly mastered the basic sporting and technical skills. The study sample comprised 352 pupils from various year groups across the three stages of education. For each year group, an average percentage of pupils experiencing learning difficulties with the prescribed exercises was calculated, and opportunities for improving the support provided to such pupils in the future were analysed.

In conclusion, we have found that the earlier a teacher identifies and assists a pupil experiencing difficulties with the curriculum, the better the results that can be achieved, which is of paramount importance for the pupil’s future physical development, the fostering of a sporting culture and a love of sport.

By identifying and taking into account individual characteristics, applying an appropriate approach to working with each pupil and drawing on their natural and personal inclinations, the teacher shapes and facilitates the process of their individual development. At the same time, the teacher faces yet another challenging task – to work with the whole class and with each individual pupil during the lesson.

- 45. Rumenov, Y. (2022). Active games – opportunities for primary school teachers to deliver the curriculum content in physical education and sport. „Sport and Science” journal, issue 3, 4/2022, pp. 109–117, Sofia. ISSN 1310–3393.**

This article addresses topics related to the exploration of options for delivering the Physical Education and Sport curriculum through outdoor games. To this end, it presents a sample from a study of primary school teachers who teach the subject ‘Physical Education and Sport’. A questionnaire survey was used as the research method. The study sample comprised 35 primary school teachers teaching in various year groups at the primary level in schools across the country. Each question was analysed and the relevant conclusions were drawn with a view to improving the effectiveness of the teaching process. As part of the study’s findings, we identified the limited number of active games that primary school teachers utilise as a means of facilitating the learning process.

From the study, we can conclude that the limited number of games used by primary school teachers hinders, in one way or another, the development of pupils’ motor skills. It is a fact that the greater the variety of games practised in lessons, the more these skills are developed and enhanced. This is why it is essential for teachers to make the fullest possible use of a wide range and variety of games, helping to ensure that their lessons are not monotonous or unengaging for pupils, whilst at the same time diversifying and enhancing their motor skills.

Furthermore, advance planning is also important for the overall learning process facilitated by outdoor games. Assessing sporting and technical skills in outdoor games at primary level requires a great deal of effort, but it would change the style and approach to expert assessment by primary school teachers. All too often, this assessment is carried out subjectively, based on personal preferences, without the marks actually being deserved by the

pupils or reflecting their technical skills, and without specific criteria or assessment indicators being established.

- 46. Rumenov, Y. (2022). Students' assessment criteria for the component evaluation from other participations. International scientific congress "Applied Sports Sciences", Sofia, volume 2, pp. 183-188, ISBN (Online): 978-954-718-702-3.**

With the introduction of the new system for assessing pupils' physical fitness, and the development and publication of books, theses and academic articles by certain authors relating to the assessment of technical sporting skills in a particular sport, the last of the three components in physical education and sport assessment has somehow taken a back seat, even though its weighting in the calculation of the percentage mark is the same as that for the assessment of physical fitness – 25 per cent.

This article focuses specifically on this component: assessment based on other activities. We have formulated five criteria and indicators, each with a maximum score of five points that pupils can achieve for each one. We equate each point to 1 per cent; that is, the five criteria together account for 25 per cent, which constitutes one part of the three-component system for determining the mark. We tested these in a real-world setting, with 245 pupils from two schools taking part in the study. The pupils studied were from classes across all three stages of education. At the start of the academic year, the criteria were presented to the teachers, who then closely monitored the pupils' fulfilment of these criteria throughout the first term. At the end of the term, when termly marks were being awarded, the pupils were assessed on the basis of the criteria developed.

Analysing the results obtained for the criteria relating to classroom work, engagement, effort and enthusiasm during lessons, we can observe that the primary school classes demonstrate the highest levels of motivation to participate in lessons, enthusiasm and effort. With each higher year group, particularly at secondary school level, this willingness and motivation unfortunately decline, with a large proportion of pupils failing to demonstrate the necessary level of engagement in lessons. The results for all criteria are presented in tabular form and as percentages, with specific conclusions drawn for practical application.

The criteria identified will make assessment more objective, realistic and deserved. They will motivate pupils to put in more effort, be more active, take part in competitions and wear appropriate sportswear during lessons.

- 47. Rumenov, Y. (2022). A study of the training of students who are future sports teachers. „Vocational Education” journal, issue 6/2022, vol. XXIV. pp. 598–614, ISSN 1314–8567 (Online), Sofia.**

In this article, we present an extract from a study directly related to the training of students who are future sports teachers. The research method used was a questionnaire survey comprising 16 questions. The study sample consisted of students in their fourth year or those who had already completed their training as physical education and sports teachers at universities across the country. The topics covered relate specifically to theoretical and practical preparedness, knowledge of the curriculum, the preparation of lesson plans and the delivery of lessons.

As part of the research findings, we established that future physical education teachers experience difficulties in developing lesson plans and delivering lessons for certain sports. Due to a lack of confidence in their preparation, students avoid delivering lessons in some of the compulsory subject areas and sports. They conduct lessons on topics where they feel best prepared and most confident in their own knowledge. A large proportion of the students

surveyed are not fully familiar with the curriculum and teaching programmes, which affects their ability to select a topic and formulate lesson objectives for the relevant class.

- 48. Rumenov, Y. (2022). A questionnaire survey of teachers on the system for assessing pupils' physical fitness. Volume 5, Issue 4, 2022. Physical Education, Sport, Kinesitherapy Research Journal /PESKRJ/, 5(4), 2022. pp. 7-16, ISSN 2534-8620 (Online)**

The subject matter of this article is directly related to the current system for assessing pupils' physical fitness, including its tests, standards and assessment scales. In this regard, using a questionnaire survey, we surveyed 189 Physical Education and Sport teachers to ascertain their views on the current system, as its direct users. The 10 questions asked are directly related to and cover motor skills tests, performance standards and the assessment scale. A detailed analysis of each of these has been carried out, and recommendations for practice have been drawn up. As a specific conclusion, whilst acknowledging certain well-founded weaknesses in the motor skills tests, we can characterise the current system as compact and fully applicable, requiring 2–3 teaching hours to conduct the motor skills tests.

Given the three-component percentage-based structure of the mark for Physical Education and Sport, 25 per cent is allocated to the component of monitoring and assessment of physical fitness, which is a significantly smaller proportion compared to the approximately 60 per cent under the previous assessment system. However, this fact should not diminish the importance of this component in the teachers' assessment process.

- 49. Tomova,D. Y.Rumenov (2022) Diagnostics of the explosive power of lower limbs of candidat-students in “ Physical Education and Sport” at South-West University “ Neofit Rilski” in Blagoevgrad“, Activities in Physical Education and sport, 12, vol 1 UDC 796, pp. 12-14, ISSN 1857-7687 (print) DOI: <https://doi.org/10.46705/APES> ISSN 1857-8950 (online)**

This article examines issues relating to the assessment and comparison of lower-limb explosive strength in prospective students of the 'Physical Education and Sport' degree programme. The data collected from 151 participants for the 'standing two-foot long jump' test have been processed and analysed.

The actual distribution of the random variables of the test results for the two cohorts of students studied was examined by analysing the mean and variance. The results were compared and summarised by year and by gender, and specific practical conclusions were drawn.

The statistical analysis of the data reveals that the mean values for the two years of the study are not statistically significant. Based on the analysis of the results, we can conclude that the excellent results achieved by the candidates in both years in the standing long jump test are approximately equal in value. We also observe that the percentage of poor and excellent results was zero among female participants in 2020.

In conclusion, we can state that, of the male and female candidates who took part in the study, the men achieved higher results and scores; it is therefore reasonable to conclude that they possess better physical fitness and explosive strength. The overall physical fitness of the prospective students is the result of the physical education and sport curriculum in secondary school.

- 50. Rumenov, Y. (2022). Preliminary training of physical education and sport teachers for the teaching and learning process. International Scientific Forum 'Epistemological Foundations of Education', 27–28 October 2022, pp. 173–181, EPISTEMOLOGICAL FOUNDATIONS OF EDUCATION. ISBN 978-5-907655-75-1.**

In this article, we present a theoretical study concerning the preparatory training of teachers of the subject 'Physical Education and Sport'. We justify the importance of preparatory and professionally planned training, which would lead to a well-organised teaching process and the achievement of the set educational and formative objectives of the course. We highlight some potential errors that teachers may make if their preparatory work is inadequate. We discuss parents' attitudes towards the subject 'Physical Education and Sport', the educational objectives of the lesson and their implementation, as well as pupils' attitudes throughout the three stages of learning.

Each lesson in the relevant subject area must be systematic, consistent and logically connected. The teacher specifies the place and significance of the lesson in question as a structural unit within the overall system of lessons, progressing from initial learning through in-depth study to the consolidation and refinement of the exercise in question.

Furthermore, we can conclude that the effectiveness of the teaching process is largely influenced by its competent planning. The subject of 'Physical Education and Sport' has always been, and remains, one of the most important and integral subjects supporting pupils' physical and mental development. The role and place of the Physical Education and Sport teacher in pupils' overall education is indisputable and needs no proving to parents or teachers of other subjects.

- 51. Rumenov, Y. (2021). 'Modern technologies and their impact on pupils' health'. International Scientific Conference "Education Without Borders – Realities and Prospects", 26–27 November 2021, Blagoevgrad, "Neofit Rilski" University Press, pp. 218–222, <https://fped.swu.bg/bg/sactbg/cmbg>**

In this article, we present an excerpt from a study directly linked to the research project 'STEAM – Creativity, Collaboration, Critical Thinking and Communication in Higher Education', carried out by the Faculty of Education. The research method employed was a questionnaire survey comprising 10 questions. The study sample consists of teaching staff from across the country. The study examines the impact of modern technologies on pupils and the integration of STEM education with sporting activities.

Over half of the teachers surveyed believe that modern technologies discourage pupils from taking part in sport and have a negative impact on their health. It would be beneficial for pupils' health to regulate the use of modern technologies, including mobile phones, on school premises, unless they are being used for educational purposes.

To avoid excessive use of and addiction to modern technology, sport must become a key priority amongst pupils. Sport, as a social phenomenon, could be successfully combined with some of the modern technologies and teaching approaches used in schools.